

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล จัดสรรที่ดินทำกิน สนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพ ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ รวมทั้งกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชนสวัสดิการชุมชนจึงเป็นการสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตของภาคประชาชนโดยหัวใจสำคัญของการจัดสวัสดิการชุมชนคือ การพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” จากการศึกษาที่รัฐบาลมุ่งส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิธีปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง และเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาสวัสดิการชุมชนบ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนพัฒนากองทุนหมู่บ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ศักยภาพกองทุนชุมชน การมีส่วนร่วมแบบบูรณาการกองทุนชุมชนของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อจัดตั้งสวัสดิการชุมชนบ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนด้วยหลักการพึ่งตนเอง บริหารจัดการอย่างเป็นระบบและชุมชนเข้มแข็ง

ขอบเขตของการวิจัย

กรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองสองห้อง หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 182 คน (ในกลุ่มตัวอย่าง 30 คน)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนหมู่บ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย
2. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนหมู่บ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย

กระบวนการมีส่วนร่วม

- ในด้านการมีส่วนร่วม
5 ด้าน ประกอบด้วย
1. ด้านการริเริ่ม ตัดสินใจ
 2. ด้านการวางแผน
 3. ด้านการดำเนินการ
 4. ด้านการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน และ
 5. ด้านการประเมินผล

ตัวแปรตาม

- สวัสดิการชุมชน
หมู่บ้านหนองสองห้อง
ตำบลเมืองราย
อำเภอพญาเมืองราย
จังหวัดเชียงราย
- 1) การกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ
 - 2) สวัสดิการการศึกษา การป่วย การตาย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research : PAR) นำผลการตอบแบบสอบถาม และประเด็นความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสรุปให้ครบถ้วนถูกต้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่างๆ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกถ้อยคำหรือข้อความที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น

สรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนบ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก ปัญหา อุปสรรค พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการเรื่องสวัสดิการชุมชน ขาดความเป็นหนึ่งเดียวในการสร้างความเข้าใจ ใช้ความรู้สึกของตนเองในการตัดสินใจมากกว่าที่จะใช้ความเห็นจากส่วนรวม ไม่เห็นความสำคัญของความร่วมมือในการให้ข้อมูลในด้านสวัสดิการชุมชน มีเวลาว่างไม่ตรงกันทำให้ไม่สามารถเข้าประชุมร่วมกันได้ครบทุกคนทุกครั้ง คนรุ่นใหม่ไม่เห็นความสำคัญของสวัสดิการชุมชน ขาดอาสาสมัครในการติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในชุมชน จึงทำให้สมาชิกรับรู้ข่าวสารล่าช้า แนวทางแก้ไขควรจัดให้มีการจัดเวทีประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน จัดโครงการศึกษาดูงานเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประสบผลสำเร็จเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินงานของกองทุน ทบทวนสำรวจความต้องการของสมาชิก สร้างความมั่นใจให้แก่สมาชิก ทหาแนวร่วมที่มีหลักคิดและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อช่วยกันดำเนินการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนด้วยหลักการพึ่งตนเอง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน
2. เป็นสวัสดิการชุมชนต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่นได้

เอกสารอ้างอิง

กนกพล พัดเรือน. (1 กันยายน 2559). สัมภาษณ์. ผู้ใหญ่บ้าน. หมู่บ้านหนองสองห้อง ตำบลเมืองราย อำเภอพญาเมืองราย จังหวัดเชียงราย.

เครือข่ายสวัสดิการชุมชน. (2550). **สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่. 40ก หน้า 11 - 12.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2550). **สวัสดิการชุมชนพึ่งตนเอง**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

